

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31-06-4485

Chișinău

05 06 2018

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 și art.74 alin. (3) din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare, *în mod prioritar*, proiectul de lege pentru modificarea unor acte legislative, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.487 din 23 mai 2018.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Justiției.

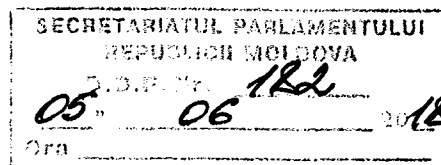
Anexe:

1. Hotărârea Guvernului privind aprobarea proiectului de lege (în limba română – 1 filă și în limba rusă – 1 filă);
2. Proiectul de lege (în limba română – 8 file și în limba rusă – 8 file);
3. Nota informativă la proiectul de lege (7 file);
4. Raportul de expertiză al Centrului Național Anticorupție (8 file)

Prim-ministru

Pavel FILIP

Ex.: V. Mustea
Tel.: 22250128

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÎRE nr.487

din 23 mai 2018

Chișinău

**Privind aprobarea proiectului de lege pentru
modificarea și completarea unor acte legislative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

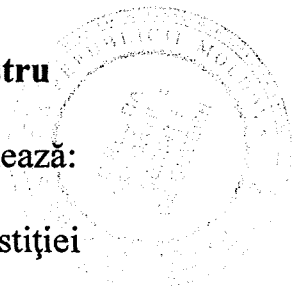
Prim-ministru

PAVEL FILIP

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Victoria Iftodi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**
pentru modificarea și completarea unor acte legislative

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 62), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 6¹ alineatul (1), cuvintele „programului electronic de gestionare a dosarelor” se substituie cu cuvintele „Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor”.

2. Se completează cu articolul 6² cu următorul cuprins:

„**Articolul 6².** Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor

(1) Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor este unic pentru toate instanțele de judecată, fiind parte componentă a Sistemului informațional judiciar. Utilizarea acestuia este obligatorie pentru toate instanțele de judecată.

(2) Gestiunea Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor și asigurarea controlului asupra funcționalității acestuia se efectuează de către Agenția de administrare a instanțelor judecătorești.”

3. La articolul 16¹ alineatul (1) litera k) și articolul 54, cuvintele „Departamentului de administrare judecătorească” se substituie cu cuvintele „Agenției de administrare a instanțelor judecătorești”.

Art. II. – Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 63), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 6:

la alineatul (1), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) are diplomă de studii superioare de licență și diplomă de studii superioare de master în domeniul dreptului sau un alt act de studii în domeniul dreptului echivalent acestora, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor”;

la alineatul (2), după textul „profesor de drept titular în instituțiile de învățământ superior acreditate,” se introduce textul „formator al Institutului Național al Justiției în domeniul dreptului.”

2. Articolul 9:

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Consiliul Superior al Magistraturii organizează concursul pentru funcțiile vacante de judecător, de regulă de două ori pe an, iar pînă la anunțarea concursului, publică informația cu privire la toate funcțiile vacante de judecător sau care pot deveni vacante în următoarele 6 luni. Toate funcțiile de judecător anunțate vacante sau care pot deveni vacante se scot la următorul concurs.”;

la alineatul (7), cuvîntul „solicitantul” se substituie cu cuvintele „candidatul la funcția de judecător”, iar textul „inițierea verificării conform Legii nr.271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice și despre” se exclude;

la alineatul (8), textul „și/sau Serviciul de Informații și Securitate” se exclude;

se completează cu alineatele (9) și (10) cu următorul cuprins:

„(9) Candidații își aleg funcțiile scoase la concurs în ordinea descrescătoare a mediei de concurs care se calculează conform art. 5 din Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor. În cazul punctajului egal, primul își alege funcția candidatul care a obținut rezultate mai mari la examenul susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire a Institutului Național al Justiției. În cazul în care doi sau mai mulți candidați cu rezultate egale pretind la aceeași funcție, Consiliul Superior al Magistraturii va lua decizia prin hotărîre motivată. Rezultatele concursului se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Magistraturii în termen de 2 zile lucrătoare de la finalizarea acestuia.

(10) Consiliul Superior al Magistraturii propune Președintelui Republicii Moldova, după caz Parlamentului, numirea în funcție a candidaților desemnați în conformitate cu rezultatele concursului. Consiliul Superior al Magistraturii refuză să efectueze propunerea de numire în funcție a unuia din acești candidați dacă constată că acesta este incompatibil cu funcția de judecător. Refuzul trebuie să fie motivat.”

3. Articolul 19 se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Hotărîrile prin care Consiliul Superior al Magistraturii își expune acordul sau dezacordul pentru pornirea urmăririi penale în condițiile alin.(4) trebuie să fie motivate și se publică pe pagina web a acestuia, cu anonimizarea datelor în privința identității judecătorului.”

4. Articolul 20:

se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Prevederile art. 9 alin. (10) se aplică, în mod corespunzător, concursurilor pentru promovarea în funcția de judecător la o instanță superioară.”;

la alineatul (7), cuvintele „colegiilor sau al organelor din subordinea acestuia” se substituie cuvintele „organelor specializate”.

5. La articolul 20¹, alineatul (3) se completează în final cu propoziția: „Același judecător nu poate fi în mod repetat transferat pe termen limitat în aceeași instanță în decursul a 2 ani de la expirarea ultimului transfer pe termen limitat.”

6. Articolul 24:

la alineatul (1), după textul „suspendat din funcție,” se introduce textul „la cerere sau din oficiu,”;

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) În perioada suspendării în temeiul alin. (1) lit. a) judecătorul nu poate fi eliberat din funcție în baza cererii de demisie sau transferat într-o altă instanță.”

7. Articolul 24¹:

la alineatul (2), cuvintele „și în funcția de inspector-judecător în inspecția judiciară” se exclud;

la alineatul (4), textul „în inspecția judiciară,” se exclude.

8. Articolul 25:

la alineatul (1), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) obținerii calificativului „insuficient” la două evaluări consecutive ale performanțelor”;

se completează cu litera g⁴) cu următorul cuprins:

„g⁴) rezultatului negativ al testului de integritate profesională în temeiul hotărârii colegiului disciplinar.”;

alineatul (2) se completează în final cu propoziția: „Dacă de la emiterea hotărârii de eliberare din funcție a judecătorului și înaintarea propunerii Președintelui Republicii Moldova, după caz, Parlamentului, pînă la emiterea decretului Președintelui Republicii Moldova, după caz, hotărârii Parlamentului în acest sens, temeiurile de eliberare din funcție a judecătorului s-au schimbat, Consiliul Superior al Magistraturii este obligat să modifice hotărârea respectivă.”;

la alineatul (3¹), după textul „alin. (1) lit. b), f), g)” se introduce textul „, g⁴)”.

9. La articolul 26, alineatul (7) se completează în final cu propoziția: „În cazul sistării demisiei judecătorului, decretul Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, Hotărîrea Parlamentului privind eliberarea din funcție a judecătorului, se modifică în temeiul hotărîrii Consiliului Superior al Magistraturii.”

10. Articolul 26¹ se completează în final cu textul „, în baza unei hotărîri motivate a Consiliului Superior al Magistraturii”.

11. La articolul 29:

alineatul (4) se abrogă;

la alineatul (5), propoziția: „În lipsa președintelui judecătorei, curții de apel sau Curții Supreme de Justiție, inclusiv în cazul interimatului, rechemarea din concediu se efectuează, după caz, de către Consiliul Superior al Magistraturii sau Plenul Curții Supreme de Justiție.” se exclude.

Art. III. – Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15-17, art. 65), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 3 alineatul (3), propoziția „Membrii Consiliului Superior al Magistraturii din rîndul profesorilor de drept titulari nu pot fi aleși pentru 2 mandate consecutive.” se exclude.

2. Articolul 4:

la alineatul (3), litera g) se abrogă;

alineatul (4) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) colaborează cu societatea civilă și mass-media pentru informarea publicului despre activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a instanțelor judecătorești;”.

3. La articolul 7:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 7. Organele specializate**”;

la alineatul (1), textul „În subordinea Consiliului Superior al Magistraturii funcționează:” se substituie cu textul „Organele specializate sunt:”.

4. Articolul 7¹:

alineatele (1) și (2) vor avea următorul cuprins:

„(1) Inspecția judiciară este organ independent, constituit din 7 inspectori-judecători, care dispun de autonomie funcțională.

(2) Durata mandatului de inspector-judecător este de 6 ani. Inspectorul-judecător poate fi numit doar pentru un singur mandat.”;

la alineatul (3), prima propoziție se completează în final cu textul „, și care nu a exercitat funcția de judecător pe parcursul ultimilor 3 ani”;

la alineatul (4), propoziția a doua se exclude.

alineatul (6) se completează cu litera a¹) cu următorul cuprins:

„a¹) verifică corectitudinea repartizării aleatorii a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești;”.

5. Articolul 8¹:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Ședințele Consiliului Superior al Magistraturii sînt publice, cu excepția cazurilor în care, la cererea motivată a președintelui sau a cel puțin trei membri, se hotărăște ca ședințele să fie închise în vederea protejării informației ce constituie secret de stat sau în cazul în care, datorită unor împrejurări speciale,

caracterul public poate prejudicia interesele justiției sau poate aduce atingere vieții private a persoanelor. Hotărârea motivată cu privire la declararea ședinței închise se adoptă cu votul majorității membrilor prezenți.”;

la alineatul (4), după cuvintele „care urmează a fi supuse examinării” se introduc cuvintele „în partea ce nu conțin informații care nu pot fi publicate”;

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Hotărârile adoptate de Consiliul Superior al Magistraturii, organele specializate, inclusiv cele adoptate în cadrul ședințelor închise, opiniile separate ale membrilor Consiliului, precum și rapoartele anuale ale Consiliului se publică pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii. Hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii prin care acesta își expune acordul sau dezacordul pentru pornirea urmăririi penale în condițiile art. 19 alin. (4) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului se publică pe pagina web a acestuia, cu anonimizarea datelor în privința identității judecătorului.”.

6. La articolul 9, alineatul (1) se completează în final cu propoziția „Membrii Consiliului Superior al Magistraturii nu pot fi aleși pentru 2 mandate consecutive.”

7. Articolul 18 se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Dacă în urma admiterii cererii de recuzare a mai multor membri ai Consiliului Superior al Magistraturii ședința nu este deliberativă, aceștia sînt substituiți de membrii supleanți, prioritate avînd membrul care a acumulat un număr mai mare de voturi.”

8. Articolul 20 se completează cu alineatul (3²) cu următorul cuprins:

„(3²) Participarea la concursul pentru promovarea într-o instanță superioară, transferarea la o instanță judecătorească de același nivel a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii din rîndul judecătorilor, precum și a judecătorilor detașați la Institutul Național al Justiției și Secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii se interzice pe perioada exercitării mandatului și timp de 6 luni după încetarea calității de membru sau, după caz, expirarea termenului pentru care a fost detașat.”

9. Articolul 22:

titlul articolului va avea următorul cuprins:

„**Articolul 22.** Examinarea contestațiilor împotriva hotărârilor organelor specializate”;

la alineatul (1), după textul „30 de zile” se introduce cuvîntul „lucrătoare”.

10. La articolul 23 alineatul (2), cuvintele „fără a da apreciere calității și veridicității materialelor prezentate” se substituie cu cuvintele „fără a-și aroga atribuțiile unei instanțe judecătorești”.

11. Articolul 24:

alineatul (1) se completează în final cu propoziția „La adoptarea hotărârilor cu privire la cariera judecătorilor, răspunderea disciplinară a acestora, sancționarea și eliberarea din funcție a judecătorilor, membrii de drept ai Consiliului Superior al Magistraturii participă fără drept de vot.”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Consiliul Superior al Magistraturii, în urma deliberării, pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt care se consemnează în proces-verbal. Hotărîrea motivată care conține și numărul de voturi se redactează în cel mult 30 de zile și se semnează de președintele ședinței.”

12. La articolul 25 alineatul (1), textul „, , doar în partea ce se referă la procedura de emiterе/adoptare” se exclude.

13. La articolul 26, alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

„(2) Ședințele Consiliului Superior al Magistraturii se înregistrează audio și se consemnează în proces-verbal.

(3) În procesul-verbal se consemnează prezența membrilor Consiliului Superior al Magistraturii și a altor participanți la ședință, subiectele puse la vot și rezultatele votării, hotărîrea adoptată.”

14. La articolul 27¹ alineatul (1), cuvintele „din subordinea Consiliului” se substituie cu cuvîntul „specializate” .

15. La articolul 27² alineatul (2), cuvintele „din subordinea acestuia” se substituie cu cuvîntul „specializate”.

Art. IV. – Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr. 387, art. 789), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 15 alineatul (2), litera b) va avea următorul cuprins:

„b) copia diplomei de studii superioare de master în drept sau echivalentul acesteia;”

2. Articolul 27:

la alineatul (2):

propoziția a 3-a se completează în final cu textul „, , Consiliului Superior al Magistraturii, după caz, Consiliului Superior al Procurorilor sau a Ministerului Justiției.”;

propoziția a 4-a va avea următorul cuprins:

„Consiliul Superior al Magistraturii și Consiliul Superior al Procurorilor informează Institutul și Ministerul Justiției despre persoanele care nu și-au onorat angajamentele, precum și despre înaintarea acțiunilor privind restituirea bursei achitate în condițiile legii pe perioada formării inițiale.”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Absolventul Institutului Național al Justiției care a activat în funcția de judecător, procuror sau în altă funcție publică mai puțin de 3 ani de la numire este obligat să restituie bursa achitată în condițiile legii pe perioada formării inițiale. În cazul refuzului de a restitui bursa primită, aceasta se încasează în baza hotărârii judecătorești, la cererea Institutului, Consiliului Superior al Magistraturii, după caz, Consiliului Superior al Procurorilor sau a Ministerului Justiției, cu respectarea procedurii de informare prevăzute la alin. (2).”

Art. V – La articolul 5 din Legea nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 41-44, art. 118), cu modificările și completările ulterioare, litera a) se completează în final cu textul „, cu excepția candidaților la funcția de judecător și a judecătorilor în funcție.”

Art. VI. – Legea nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2012, nr. 190-192, art. 636), cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. Articolul 2 se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) Prin regulamentele adoptate de Consiliul Superior al Magistraturii se poate prevedea că candidații la funcția de judecător, de președinte sau vicepreședinte al instanței de judecată, la promovarea într-o instanță judecătorească superioară sau la transferul la altă instanță judecătorească, să fie evaluați și de către Consiliul Superior al Magistraturii. Ponderea rezultatului evaluării în media de concurs nu poate depăși 20%.”

2. La articolul 3 alineatul (1), cuvintele „se constituie în subordinea Consiliului Superior al Magistraturii și” se exclud.

3. Articolul 5:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) La selecția candidaților care urmează a fi numiți pentru prima dată în funcția de judecător, media de concurs se calculează după cum urmează: cel puțin 50% se constituie din nota obținută la examenul susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire a Institutului Național al Justiției și nu mai mult de 50% din punctajul acordat de colegiul pentru selecție și, după caz, de Consiliul Superior al Magistraturii.”;

la alineatul (3), textul „colegiul pentru selecție va ține cont, în mod obligatoriu, de hotărârile colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor” se substituie cu textul „cel puțin 50% constituie rezultatul evaluării performanțelor și nu mai mult de 50% din media acordată de colegiul pentru selecție și, după caz, de Consiliul Superior al Magistraturii.”

4. La articolul 13 alineatul (2), cuvântul „extraordinare” din propoziția a treia se exclude.

5. La articolul 15 alineatul (1), cuvintele „se constituie pe lângă Consiliul Superior al Magistraturii și” se exclud.

Art. VII. – La articolul 7 alineatul (7) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2014, nr. 238-246, art. 557), cu modificările și completările ulterioare, cuvintele „subordonate acestuia” se substituie cu cuvântul „specializate”.

Art. VIII. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării, cu excepția articolului III punctul 4 alineatul întâi în partea ce ține de numărul inspectorilor-judecători, care intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

(2) Restricțiile cu privire la numirea în funcțiile de membru al Consiliului Superior al Magistraturii și inspector-judecător se aplică inclusiv persoanelor care au exercitat și/sau exercită împuternicirile mandatelor respective la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Președintele Parlamentului

NOTA INFORMATIVĂ
la proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative
(reforma sistemului judecătoresc)

Condițiile ce au impus elaborarea proiectului și finalitățile urmărite

Ministerul Justiției a elaborat și propune spre promovare proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative în vederea asigurării implementării acțiunii 4.(c) din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova–Uniunea Europeană în perioada 2017–2019 aprobat prin Hotărârea Guvernului 1472 din 30 decembrie 2016, precum și recomandărilor internaționale ce se referă la activitatea sistemului judecătoresc.

Proiectul menționat *propune modificarea:*

Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească;
Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului;
Legii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii;
Legii nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției;
Legii nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor;
Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
Legii nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice.

Principalele *obiective ale proiectului* sunt:

- instituirea unei proceduri transparente, bazate pe merit cu privire la selecția candidaților la funcția de judecător;
- lichidarea vidurilor legislative în partea ce ține de promovarea, transferarea, detașarea, suspendarea, demisia și eliberarea din funcție a judecătorilor;
- asigurarea principiului transparenței în activitatea Consiliului Superior al Magistraturii;
- asigurarea autonomiei funcționale a inspecției judiciare.

Argumentarea necesității de reglementare și evidențierea elementelor noi

1. În vederea *uniformizării terminologiei*, proiectul propune modificarea Legii nr. 514-XIII din 6 iulie 1995 privind organizarea judecătorească substituind la articolul 6¹ la alineatul (1) cuvintele „programului electronic de gestionare a dosarelor” cu cuvintele „*Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor*” în ambele propoziții ale acestuia.

Concomitent, proiectul instituie obligativitatea utilizării de către toate instanțele de judecată a Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, precum și stabilește autoritatea responsabilă de gestionarea acestuia.

În contextul modificării denumirii organului abilitat cu atribuții în domeniul administrării instanțelor judecătorești, proiectul propune și modificarea articolului 16¹ alin. (1) lit. k) și articolul 54 al aceiași legi, prin substituirea „Departamentului de administrare judecătorească” cu „Agenția de administrare a instanțelor judecătorești”.

2. Începând cu anul 2013 și pînă în prezent, selectarea candidaților pentru funcția de judecător, promovarea judecătorilor, precum și evaluarea performanțelor magistraților s-a efectuat în conformitate cu procedura și criteriile stabilite în Regulamentul cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor aprobat de Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr. 211/8 din 5 martie 2013. În rezultatul desfășurării procedurilor de selectare și evaluare au fost constatate mai multe carențe privind criteriile de apreciere, dar și evaluarea propriu-zisă, fiind necesară modificarea cadrului normativ aplicabil.

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 141/7 din 6 martie 2018 cu privire la propunerile de modificare a unor regulamente ale Consiliului Superior al Magistraturii a fost modificat Regulamentul cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor, aprobat prin Hotărârea CSM nr.211/8 din 5 martie 2013.

Modificările operate asigură un echilibru între punctajul acordat pentru rezultatele instruirii inițiale în cadrul Institutului Național al Justiției (INJ), precum și rezultatele candidaților la examenul susținut în fața Comisiei de absolvire a INJ și aprecierea altor calități, cunoștințe, aptitudini, a experienței (punctajul pentru ultimele fiind redus substanțial). În aceeași ordine de idei s-a intervenit la condițiile și criteriile de selecție pentru promovarea judecătorilor la o instanță judecătorească superioară.

În pofida acestui fapt, pentru a oferi un grad sporit de previzibilitate și stabilitate normativă, precum și pentru instituirea unor *proceduri transparente, bazate pe merite cu privire la selecția candidaților vizînd numirea, pentru prima dată în funcția de judecător, prin acordarea expresă a priorității candidaților cu cel mai înalt punctaj* se consideră necesară reglementarea în cadrul normativ primar a unor criterii/reguli obiective.

Astfel, proiectul propune modificarea art. 5 alin. (2) ale Legii nr. 154 din 5 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor astfel încît la selecția candidaților, care urmează a fi numiți pentru prima dată în funcția de judecător, media de concurs să fie constituită din cel puțin 50% din nota obținută la examenul susținut în fața Comisiei de absolvire a Institutului Național al Justiției și nu mai mult de 50% din punctajul acordat de Colegiul pentru selecție.

Totodată, prin modificările aduse art. 2 al aceleași legi se acordă dreptul Consiliului Superior al Magistraturii de a institui reguli potrivit cărora candidații la funcția de judecător, la promovarea într-o instanță judecătorească superioară sau la transferul la altă instanță judecătorească să fie evaluați și de către Consiliul Superior al Magistraturii. Ponderea rezultatului evaluării Consiliului însă în media de concurs nu va depăși 20%.

Referitor la *promovarea judecătorilor într-o instanță judecătorească superioară sau transferarea acestora în altă instanță judecătorească* se instituie regula potrivit căreia judecătorii vor concura cu cel puțin 50% din rezultatul evaluării activității și nu mai mult de 50% din media acordată de colegiul pentru selecție și, după caz, Consiliul Superior al Magistraturii.

La fel, prevederile proiectului propun ordonarea procesului de numire pentru prima dată în funcție a judecătorilor, încît candidații la funcția de judecător urmează să-și aleagă din funcțiile vacante disponibile, în ordinea punctajului descrescător obținut. Candidații cu cel mai bun punctaj vor alege cu prioritate funcțiile scoase la concurs. Candidatul nu va putea refuza alegerea pe motiv ca nu este atractivă funcția rămasă (la concurs fiind scoase toate funcțiile vacante). Prin aceste prevederi se va asigura un sistem de numire a judecătorilor transparent și bazate pe merit. De asemenea, vor fi excluse riscurile de corupție pe care le prezintă sistemul actual și anume anunțarea concursurilor separate pentru fiecare funcție, cu posibila informare arbitrară a candidaților și participarea arbitrară sau după preferințe a acestora.

În contextul unor investiții semnificative în pregătirea candidaților la funcția de judecător în cadrul Institutului Național al Justiției, aceștia urmează să-și asume responsabilitatea de a participa la concursuri, în caz contrar vor fi obligați la restituirea bursei primite.

Astfel, proiectul prin modificarea propusă pentru art. 27 Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, lărgeste cercul subiecților cu drept de înaintare a acțiunii privind încasarea bursei achitate pe perioada formării inițiale a absolvenților Institutului acordînd acest drept Consiliului Superior al Magistraturii, după caz Consiliului Superior al Procurorilor sau Ministerului Justiției.

De asemenea, proiectul propune modificarea prevederilor ce țin de *numărul de concursuri pentru ocuparea funcțiilor vacante de judecător organizate pe parcursul unui an*. Numărul mare de concursuri pentru posturile vacante anunțate de fiecare dată la momentul apariției lor este confuz și nu oferă o previzibilitate pentru potențialii candidați. Astfel, stabilirea sistemului de organizarea a *concurșului de două ori pe an* va contribui la sporirea previzibilității pentru candidații la funcția de judecător sau la promovare, transparenței concursurilor de numire și promovare a judecătorilor precum

și va micșora sarcina de muncă a secretariatului și a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii prin organizarea unor concursuri planificate din timp, indiferent de candidații care participă la concurs.

3. În scopul accederii în funcția de judecător a persoanelor cu înalte calități morale, dar și cunoștințe teoretice profunde se propune modificarea art. 6 al Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și articolul 15 alineatul (2) litera b) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției în vederea includerii obligativității deținerii diplomei de studii superioare de master în domeniul dreptului sau un alt act de studii în domeniul dreptului echivalent al acestuia, recunoscut de structura abilitată pentru recunoașterea și echivalarea actelor de studii și calificărilor.

Concomitent, proiectul propune deschiderea căii de accedere în funcția de judecător a formatorilor din cadrul Institutului Național al Justiției, care predau disciplinele din domeniul dreptului – modificare care de altfel derivă din necesitatea executării acțiunii L7 (c), compartimentul „*reforma internă*” titlul II din Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova– Uniunea Europeană în perioada 2017–2019, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1472 din 30.12.2016.

4. În scopul evitării unor, eventuale, transferuri permanente deghizate și eschivării judecătorilor de la concursurile pentru ocuparea funcțiilor vacante anunțate în special pentru instanțele din mun. Chișinău se propune modificare cadrului legal în sensul excluderii posibilității pentru unul și același judecător de a fi transferat pe termen limitat repetat în aceeași instanță în decursul a doi ani de la expirarea ultimului transfer pe termen limitat.

5. În vederea asigurării principiului transparenței în activitatea Consiliului Superior al Magistraturii:

- referitor la colaborarea cu *societatea civilă și mass-media* se propune modificarea cadrului legal astfel încât Consiliul Superior al Magistraturii să colaboreze cu societatea civilă și mass-media pentru informarea publicului despre activitatea Consiliului și a instanțelor judecătorești;

- în partea ce ține de activitatea organizatorico-administrativă a Consiliului Superior al Magistraturii proiectul propune excluderea prevederii potrivit căreia Consiliul este obligat să publice declarațiile judecătorilor pe pagina sa web, or, conform Legii 133/2016 declarația se pune în formă electronică prin intermediul serviciului electronic disponibil pe pagina web oficială a Autorității Naționale de Integritate, iar prevederea enunțată a devenit desuietă.

- în privința desfășurării ședințelor se propune:

- ședințele Consiliului Superior al Magistraturii să fie publice cu excepția cazurilor în care la cererea motivată a președintelui sau a cel puțin trei membri se hotărăște ca ședințele să fie închise în vederea protejării informației ce constituie secret de stat sau în cazul în care, datorită unor împrejurări speciale, caracterul public poate prejudicia interesele justiției sau poate aduce atingere vieții private a persoanelor. Hotărârea motivată cu privire la declararea ședinței închise se va adopta cu votul majorității membrilor prezenți;

- agenda ședinței Consiliului Superior al Magistraturii, proiectele de hotărâri și materialele adiționale care urmează a fi supuse examinării *în partea care nu conține informații care nu pot fi publicate* se vor plasa pe pagina web a Consiliului cu cel puțin 3 zile înainte de ședință.

- referitor la hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii se propune:

- hotărârile adoptate de Consiliul Superior al Magistraturii și de organele sale specializate, inclusiv cele adoptate în cadrul ședințelor închise și de aplicare a sancțiunilor disciplinare, opiniile separate ale membrilor Consiliului, precum și rapoartele anuale ale Consiliului să fie publicate pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii.

- hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii prin care acesta își expune acordul sau dezacordul pentru pornirea urmăririi penale în condițiile art. 19 alin. (4) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului se vor publica pe pagina web a acestuia, *cu anonimizarea datelor în privința identității judecătorului.*

- instituirea obligativității pentru Consiliul Superior al Magistraturii de a indica numărul de voturi în hotărârile sale, în special reieșind din faptul că unele norme solicită un cvorum special (spre exemplu, la numirile repetate) pentru o mai mare claritate și precizie precum și sporirea încrederii societății.

- clarificarea procedurii de deliberare, adoptare, pronunțare a dispozitivului hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, motivarea, redactarea, semnarea acestora și în acest sens se propune ca *Consiliul Superior al Magistraturii urmare a deliberării să pronunțe public dispozitivul hotărârii, fapt, care se va consemna în procesul-verbal. Hotărârea motivată care conține și numărul de voturi, se va redacta în cel mult 30 de zile și semna de președintele ședinței.*

- limitarea dreptului de vot a membrilor de drept din cadrul Consiliului Superior al Magistraturii (Președintelui Curții Supreme de Justiție, Ministrului justiției și Procurorului General) la adoptarea hotărârilor cu privire la cariera judecătorilor, răspunderea disciplinară a acestora, sancționarea și eliberarea din funcție a judecătorilor.

6. În scopul consolidării rolului și capacităților inspecției judiciare și asigurării autonomiei funcționale a inspecției judiciare, se propune un nou mecanism de examinare a abaterilor disciplinare ale judecătorilor (proiectul Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor) prin care se majorează considerabil sarcinile inspecției judiciare, motiv pentru care se impune modificarea art. 7¹ alin.(1) al Legii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii în vederea majorării numărului de inspectori-judecători cu 2 unități, de la 5 la 7 inspectori-judecători. Prin proiect se propune acordarea inspecției judiciare a autonomiei funcționale, indicându-se expres că *inspecția judiciară este organ independent, constituit din inspectori-judecători, care dispun de autonomie funcțională.*

7. În scopul asigurării independenței Consiliului Superior al Magistraturii și excluderii oricărei influențe în exercitarea mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii proiectul propune excluderea posibilității membrilor Consiliului de a deține 2 mandate consecutive.

Pentru aceleași motive care pot apărea în cazul deținerii a două mandate consecutive de inspector-judecător, proiectul propune extinderea mandatului de inspector judecător până la 6 ani și excluderea posibilității deținerii 2 mandate în aceasta funcție.

8. În vederea asigurării obiectivității deciziilor Consiliului Superior al Magistraturii, a competitivității în procedurile de promovare sau transferare a judecătorilor, precum și excluderii interesului personal, proiectul propune includerea interdicției de a fi promovat într-o instanță judecătorească superioară, transferat la o instanță de același nivel, în perioada exercitării mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii, precum și judecătorilor detașați în Institutul Național al Justiției, în Secretariatul Consiliului Superior al Magistraturii, precum și în termen de 6 luni după încetarea acestei calități sau, după caz, expirarea termenului pentru care a fost detașat.

9. Pentru spor de claritate și excluderea percepției de subordonare Consiliului Superior al Magistraturii a organelor precum: Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor, Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor, Colegiul disciplinar, Inspecția judiciară, se propune redenumirea art. 7 din Legea nr. 947/1996 din „organele care funcționează în subordinea Consiliului Superior al Magistraturii” în „organele specializate”.

Conceptul propus se sincronizează cu inițiativa de revizuire a Constituției Republicii Moldova, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 951 din 07.11.2017 și înregistrată în Parlament cu nr. 10 din 18 ianuarie 2018.

Raționamentul modificărilor propuse rezultă și din esența, misiunea, dar și modul de constituire a acestor organe. Legea nr. 178 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor în art. 8 alin. (1) prevede expres că, Colegiul disciplinar este *un organ independent*. Standardul internațional, precum Recomandările OSCE/ODIHR de la Kyiv, recomandă constituirea unui organ disciplinar independent (p. 26).

Referitor la celelalte organe, Legea nr. 154 prevede la art. 15 alin. (1) că, Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor se constituie „pe lângă” Consiliul Superior al Magistraturii. Sintagma „pe lângă” nu echivalează cu subordonarea Colegiului față de Consiliul Superior al Magistraturii.

Un alt argument ar fi competența de a decide independent potrivit mandatului oferit. Astfel, dacă deciziile adoptate nu sunt contestate la Consiliul Superior al Magistraturii ele capătă forță executorie.

Un element nu mai puțin important este însăși modul de constituire a acestor organe. Alegerea judecătorilor în organele respective de către colegii lor la Adunarea Generală a Judecătorilor și selectarea celorlalți membri prin concurs public, oferă un grad sporit de încredere în activitatea pe care o realizează, dar și autonomie față de Consiliul Superior al Magistraturii.

10. Cu privire la procedura de eliberarea din funcție a judecătorilor, proiectul propune ca judecătorii, față de care a fost pornită urmărirea penală să fie în mod obligatoriu *suspendați din funcție pînă la rămînerea definitivă a hotărîrii judecătorești*. În perioada respectivă, *judecătorul bănuît să nu poată depune cerere de demisie sau de transfer*. Dacă urmărirea penală încetează sau judecătorul este achitat, atunci acesta este restabilit în funcție.

Dacă după emiterea decretului Președintelui Republicii Moldova privind eliberarea din funcție a judecătorului, Consiliul Superior al Magistraturii sistează demisia judecătorului, atunci în baza hotărîrii respective a Consiliului Superior al Magistraturii, Președintele Republicii Moldova va modifica și temeiul din decretul privind eliberarea din funcție.

De asemenea, *proiectul urmărește includerea eșecului la testarea integrității profesionale a judecătorului precum și la evaluarea performanțelor profesionale în calitate de temei pentru eliberarea din funcție a judecătorilor*.

În acest context proiectul propune o serie de modificări ale Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului în partea ce ține de procedura de eliberare a judecătorilor.

11. Concomitent, prin proiect se propune executarea următoarelor hotărîri ale Curții Constituționale:

- nr. 23 din 27 iunie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 23 alin. (2) din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii prin care a fost declarat neconstituțional textul „fără a da apreciere calității și veridicității materialelor prezentate”

În Hotărîrea indicată, Curtea Constituțională a menționat că încuviințarea Consiliului Superior al Magistraturii în cazurile [pornirii urmării penale], reținerii, aducerii silite, arestării, percheziționării judecătorului *constituie o anumită garanție, care diminuează riscul abuzurilor, acțiunilor arbitrare, precum și al acuzațiilor false împotriva judecătorului de către persoane interesate*. Astfel se relevă că prin excluderea posibilității de a aprecia calitatea și veridicitatea materialelor prezentate de către Procurorul General, Consiliul Superior al Magistraturii este limitat și constrîns să procedeze la „o încuviințare automată” a pornirii urmării penale, aplicării unor măsuri procesuale sau a efectuării unor acțiuni procesuale în privința judecătorilor.

În acest context, Curtea menționează că, pentru a permite înțelegerea raționamentului care a condus la adoptarea hotărîrii prin care Consiliul Superior al Magistraturii ridică sau refuză să ridice imunitatea judecătorului, este imperioasă analiza și aprecierea materialelor prezentate de către procuror în vederea constatării faptului dacă *s-au respectat condițiile sau circumstanțele prevăzute de Codul de procedură penală pentru acțiunea sau măsura procesuală solicitată, așa cum prevede articolul 23 alin.(2) din Legea nr.947-XIII din 19 iulie 1996*. Or, în mod firesc, concluzia Consiliului Superior al Magistraturii trebuie să rezulte din premise, ceea ce implică necesarmente o examinare factologică a materialelor prezentate.

Astfel, pentru asigurarea executării Hotărîrii Curții Constituționale nr. 23 din 27 iunie 2017, în proiect se propune substituirea textului declarat neconstituțional cu cuvintele „fără ași aroga atribuțiile unei instanțe judecătorești”, fapt ce va permite Consiliului Superior al Magistraturii să examineze și aprecieze materialele prezentate în susținerea ridicării imunității judecătorului, însă cu precizarea că Consiliul nu va aprecia calitatea și veridicitatea materialelor ca o instanță judecătorească, or conform

art. 114 din Constituția Republicii Moldova, „*Justiția se desfășurează în numele legii numai de instanțele judecătorești*”.

- nr. 32 din 5 decembrie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 271-XVI din 18 decembrie 2008 privind verificarea titularilor și a candidaților la funcții publice. În respectiva hotărâre, Curtea Constituțională a constatat că prevederile contestate permit intervenția discreționară și necontrolată a unui organ din afara puterii judecătorești în activitatea justiției, fapt inadmisibil și contrar Constituției. Astfel, *intervenția Serviciului de Informații și Securitate în cariera judecătorilor este a fortiori în contradicție directă cu articolele 6 și 116 alin. (1) din Constituție.*

Astfel, Curtea constată că normele contestate încalcă prevederile constituționale ale art.1 alin.(3) referitoare la statul de drept și principiul legalității, cele ale art.28 și art.30 privind viața intimă, familială și privată, respectiv secretul corespondenței, din perspectiva lipsei garanțiilor necesare acestor drepturi, precum și cele ale articolului 6 privind separația puterilor și 116 privind independența justiției.

Prin urmare, prin proiect se propune modificarea Legii nr. 544/1995 și Legii nr. 271/2008 în sensul *excepției de la verificare a candidaților la funcția de judecător și a judecătorilor în funcție.*

Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului necesită resurse financiare suplimentare de la bugetul de stat pentru salarizarea a 2 unități de inspectori-judecători.

Astfel, potrivit Legii nr. 48 din 23 martie 2018 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, salariul unui inspector-judecător este echivalent a 3,2 salarii medii pe economie. Ținând cont de faptul că actualmente salariul mediu pe economie constituie 5600 lei înmulțit la plafonul maxim de 3,2 salarii medii pe economie obținem salariul maxim al unui inspector-judecător de 17920 lei lunar (215040 lei -12 luni)

Pentru 2 funcții de inspector-judecător, suma urmează a fi dublată ceea ce echivalează cu 430080 lei.

Astfel, având în vedere că pentru anul curent aceste cheltuieli nu au fost preconizate în Legea bugetului de stat pentru anul 2018, prevederea respectivă din proiect în temeiul art. VII alin.(1) se propune să intre în vigoare la data de 1 ianuarie 2019.

Necesitatea majorării numărului de inspectori-judecători se impune din următoarele considerente:

1. Prezentul proiect propune extinderea atribuțiilor Inspecției Judiciare, astfel încât în obligațiunile acesteia, în temeiul modificării propuse pentru art.7¹ al Legii 947/1996 va intra și verificarea corectitudinii repartizării aleatorii a dosarelor pentru examinare în instanțele judecătorești,

2. Prin proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor de asemenea promovat de către Ministerul Justiției, urmează a fi instituit un nou mecanism de desfășurare a procedurii disciplinare în care inspecția judiciară va avea un rol cheie, sarcinile acesteia majorându-se considerabil.

3. Conform ultimelor date statistice Inspecția-Judiciară examinează anual aproximativ 1889 de sesizări depuse de cetățeni, care au sau nu legătură cu disciplina judiciară. Este foarte probabil că volumul acestora va crește când activitatea noii Comisii de etică și conduită profesională a judecătorilor va deveni deplin funcțională.

În acest context, este imperativ necesară alocarea a două unități de inspectori-judecători pentru a răspunde volumului de muncă solicitat.

Modul de încorporare a proiectului în sistemul actelor normative în vigoare

Drept urmare a aprobării prezentului proiect, cadrul normativ conex nu necesită a fi modificat, cu excepția unor acte cu caracter normativ ale Consiliului Superior al Magistraturii.

Avizarea și consultarea publică a proiectului

În scopul respectării prevederilor Legii nr. 239 din 13 noiembrie 2008 privind transparența în procesul decizional, proiectul legii a fost plasat pe pagina web oficială a Ministerului Justiției www.justice.gov.md, la directoriul *Transparența decizională*, secțiunea *Proiecte de acte normative remise spre coordonare*.

La etapele de elaborare, avizare și expertizare, proiectul, conținea prevederi referitoare și la modificarea Legii nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor, însă din considerentul necesității promovării în regim de urgență a respectivelor modificări s-a decis separarea în două proiecte conform obiectului de reglementare (1. proiect de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și 2. proiectul Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative).

Menționăm că, obiecțiile și propunerile autorităților interesate și societății civile (incluse în avize) și Centrului Național Anticorupție (reflectate în raportul de expertiză anticorupție) formulate la proiectul consolidat au fost preluate, studiate și luate în considerare la definitivarea proiectului de lege respectiv, fiind incluse în tabelele de divergențe anexate proiectului.

Ministru

Victoria IFTODI